

Voorne etappe 2

Kijkpunten

De Bernisse

De rivier de Bernisse vormt de scheiding tussen de eilanden Voorne en Putten. In de Middeleeuwen was het een drukke scheepvaartroute tussen Holland en Brabant. Langs de rivier lagen stadjes en dorpen met een haven van waaruit vis- en landbouwproducten werden verscheept. Dat zorgde voor de nodige welvaart. Na de St. Elisabethsvloed in 1421 verzandde de Bernisse en veranderde de kilometer brede rivier in een smalle sloot. Tegenwoordig is de Bernisse weer een stuk breder en omgevormd tot een uitgestrekt natuur- en recreatiegebied met meertjes, kommen en plassen.

Abbenbroek

Niet voor niets is Abbenbroek opgenomen in de lijst van de allermooiste dorpen van Nederland. .

Als je het dorp binnenloopt, zie je als eerste de kom, een rechthoekige vijver met een mooie muziekoepel waar 17^e eeuwse huizen omheen staan. Daarachter een fraaie kerk met een imposant landhuis. Alles straalt deftigheid uit.

Abbenbroek was vóór de 12^e eeuw een eilandje omgeven door moerassig land. Aan het begin van de 14^e eeuw begon men het gebied te ontginnen en ontstond aan de rivier de Bernisse een nederzetting. Deze werd door Graaf Floris IV als heerlijkheid in leen gegeven aan een familie die zich De Heren van Abbenbroek noemden. Om hun grondgebied te verdedigen lieten zij zelfs een versterkte woontoren bouwen. Het mocht niet baten. Tijdens de Hoekse en Kabeljauwse Twisten werd het dorp overvallen en in brand gestoken. Daarbij werd ook het kasteeltje verwoest. Hierna nam de Heer van Abbenbroek zijn intrek in het jachthuis dat naast de kerk stond. Op deze plek staat nu het monumentale Ambachtsherenhuis waarin nog 16^e eeuwse vloeren uit het jachthuis liggen.

Zuidland

Net als Abbenbroek was Zuidland in de 14^e eeuw een bloeiende handelsplaats. Door het verkrijgen van tolrecht en stapelmarkrecht had het een streepje voor op Abbenbroek. Maar na het verzanden van de Bernisse onderging Zuidland hetzelfde lot en was het gedaan met de welvaart. Alleen het beschermde dorpsgezicht getuigt nog van een rijk verleden.

Als we door Zuidland lopen valt het op dat dit dorp dezelfde vorm heeft als Abbenbroek. Een rechte weg voert naar de havenkom met daaromheen bebouwing. Deze structuur is kenmerkend voor alle middeleeuwse nederzettingen langs de Bernisse. De dorpen ontstonden op de plek waar men bij het bedijken van de polder een kreek afdamde. Om een havenkom te verkrijgen werd de dijk gedeeltelijk naar binnen gelegd. Zo ontstond een rechthoekige haven met op de dijk aan drie zijden bebouwing. Door het graven van een havenkanaal kwam de verbinding met de Bernisse tot stand. Vanuit de andere havenhoek werd een weg aangelegd die de polder in voerde. Langs deze weg werd, in de laagte, de kerk en het kerkhof geplaatst.